

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

zo 7. decembra 2023 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Životné prostredie – Ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín – Smernica 92/43/EHS – Článok 6 ods. 3 – Pojem ‚plán alebo projekt‘ v chránenej lokalite – Zásah do lesa na zabezpečenie jeho ochrany pred požiarimi – Nevyhnutnosť predchádzajúceho posúdenia vplyvov tohto zásahu na dotknutú lokalitu“

Vo veci C-434/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Administratīvā rajona tiesa, Rīgas tiesu nams (Okresný správny súd pre obvod Riga, Lotyšsko) z 30. júna 2022 a doručený Súdnemu dvoru 30. júna 2022, ktorý súvisí s konaním:

„Latvijas valsts meži“ AS

proti

Dabas aizsardzības pārvalde,

Vides pārraudzības valsts birojs,

za účasti:

Valsts meža dienests,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: sudcovia J.-C. Bonichot (spravodajca), vykonávajúci funkciu predsedu deviatej komory, S. Rodin a L. S. Rossi,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– „Latvijas valsts meži“ AS, v zastúpení: M. Gūtmanis,

* Jazyk konania: lotyščina.

- Dabas aizsardzības pārvalde, v zastúpení: A. Svilāns,
- Európska komisia, v zastúpení: C. Hermes a I. Naglis, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 13. júla 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 3 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 1992, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102, ďalej len „smernica o biotopoch“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou „Latvijas valsts meži“ AS a Dabas aizsardzības pārvalde (Úrad na ochranu životného prostredia, Lotyšsko), Regionálna správa Kurzeme, vo veci rozhodnutia generálneho riaditeľa tohto úradu z 22. marca 2021, ktorým bola tejto spoločnosti uložená povinnosť prijať rôzne opatrenia určené na zmiernenie negatívnych vplyvov výrubu stromov na osobitne chránenom území európskeho významu (Natura 2000) Ances purvi un meži (Lužné lesy Ance), nachádzajúcom sa v Lotyšsku.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica o biotopoch

- 3 Článok 1 písm. l) smernice o biotopoch definuje osobitné chránené územie ako „lokalitu európskeho významu, označenú členskými štátmi štatutárnym, administratívnym a/alebo zmluvným aktom, kde sa uplatňujú ochranné opatrenia potrebné na zachovanie alebo obnovu prirodzených biotopov a/alebo populácií druhov, pre ktoré je lokalita vymedzená, v priaznivom stave ochrany“.
- 4 Označovanie osobitných chránených území je upravené v článku 4 ods. 4 tejto smernice:
„Po schválení lokality európskeho významu v súlade s postupom uvedeným v odseku 2 označí príslušný členský štát čo najskôr túto lokalitu ako osobitné chránené územie, najneskôr však do šiestich rokov, a vypracuje priority z hľadiska významu lokalít pre zachovanie v priaznivom stave alebo obnovenie do takéhoto stavu typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I alebo druhov uvedených v prílohe II a pre koherenciu sústavy Natura 2000 a z hľadiska rizika degradácie alebo deštrukcie, ktorým sú tieto lokality vystavené.“
- 5 Ochrana lokalít Natura 2000 je upravená najmä v článku 6 uvedenej smernice, ktorý stanovuje:
„1. Pre osobitne chránené územia vytvoria členské štáty potrebné ochranné opatrenia obsahujúce v prípade potreby príslušné plány riadenia, osobitne navrhnuté pre dané lokality alebo začlenené do ďalších plánov rozvoja, a primerané štatutárne, administratívne alebo zmluvné opatrenia,

ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a druhov uvedených v prílohe II, vyskytujúcich sa v týchto lokalitách.

2. Členské štáty podniknú primerané kroky, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.

3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov [posudzovaniu jeho vplyvov – *neoficiálny preklad*] na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Na základe výsledkov zhodnotenia dosahov [posudzovania vplyvov – *neoficiálny preklad*] na lokalitu a podľa ustanovení odseku 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

4. Ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov [posudzovaniu vplyvov – *neoficiálny preklad*] na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje [Európsku k]omisiu.

Ak sa v príslušnej lokalite vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh, jediné dôvody, ktoré môžu prichádzať do úvahy, sú tie, ktoré sa týkajú zdravia alebo bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo tiež stanoviska Komisie k ďalším nevyhnutným dôvodom vyššieho verejného záujmu.“

Smernica o PVŽP

- 6 Podľa článku 1 ods. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 2012, s. 1, ďalej len „smernica o PVŽP“):

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú nasledujúce definície:

a) ... ‚projekt‘ znamená:

- realizáciu stavieb alebo iných zariadení alebo plánov,
- iné zásahy do prírodného prostredia a krajiny, vrátane ťažby nerastných surovín.“

Lotyšské právo

Zákon o osobitne chránených územiach

7 Smernica o biotopoch bola prebratá do lotyšského práva prostredníctvom Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām“ (zákon o osobitne chránených územiach) z 2. marca 1993 (*Latvijas Vēstnesis*, 1993, č. 5).

8 Podľa § 15 tohto zákona s názvom „Pravidlá ochrany a využívania chránených území“:

„1. Pre chránené územia sa môžu stanoviť pravidlá ochrany a využívania s cieľom zabezpečiť ochranu týchto lokalít a zachovanie ich prirodzenej hodnoty.

2. Pre chránené územia existujú všeobecné pravidlá ochrany a používania, individuálne pravidlá ochrany a používania a plány ochrany prírody.“

9 Podľa § 43 uvedeného zákona s názvom „Osobitne chránené územia európskeho významu“:

„...“

4. Posudzovanie vplyvov na životné prostredie sa vykoná v prípade každej plánovanej činnosti alebo každého plánovacieho dokumentu (s výnimkou plánov na ochranu prírody na chránených územiach a činností, ktoré sú v nich naplánované a ktoré sú potrebné pre správu alebo obnovu biotopov osobitne chránených druhov, biotopov osobitne chránených druhov, ktoré sa využívajú v obmedzenom rozsahu, alebo osobitne chránených biotopov, ako aj budovania výskumných zariadení a verejne prístupných zariadení určených na prírodnú turistiku, ktoré sú uvedené v plánoch na ochranu prírody na chránených územiach), ktoré samostatne alebo spolu s inými plánovanými činnosťami alebo inými plánovacími dokumentmi môžu významne ovplyvniť chránené územie európskeho významu (Natura 2000). ...“

Zákon o požiarnej ochrane a hasení požiarov

10 Ustanovenie § 10.¹ ods. 1 Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums (zákon o požiarnej ochrane a hasení požiarov) z 24. októbra 2002 (*Latvijas Vēstnesis*, 2002, č. 165) stanovuje, že vlastník alebo držiteľ lesa je povinný zabezpečiť dodržiavanie požiadaviek v oblasti ochrany lesov pred požiarom.

11 Ustanovenie § 12 zákona o požiarnej ochrane a hasení požiarov stanovuje, že Rada ministrov upraví požiadavky, ktoré musia spĺňať fyzické alebo právnické osoby na účely predchádzania a účinného hasenia požiarov, ako aj zmiernenia ich následkov, bez ohľadu na formu vlastníctva a lokalitu, v ktorej sa objekt nachádza.

Nariadenie č. 238

12 Bod 1 Ministru kabineta noteikumi Nr. 238 „Ugunsdrošības noteikumi“ (nariadenie Rady ministrov č. 238 o požiarnej prevencii) z 19. apríla 2016 (*Latvijas Vēstnesis*, 2016, č. 78) (ďalej len „nariadenie č. 238“) uvádza, že toto nariadenie stanovuje požiadavky v oblasti prevencie

nebezpečenstva, ktoré musia spĺňať fyzické alebo právnické osoby na účely účinného predchádzania požiarom a ich hasenia, ako aj zmiernenia ich následkov, bez ohľadu na formu vlastníctva a umiestnenie dotknutého objektu.

- 13 Bod 2.7.¹ uvedeného nariadenia stanovuje, že zariadeniami lesnej infraštruktúry na účely ochrany pred požiarom sú cesty nachádzajúce sa na lesných pozemkoch, protipožiarna zábrana, pásy mineralizovanej pôdy, prirodzené cesty, prístupové miesta zásobovania vodou a hasičské veže.
- 14 Bod 417.3 toho istého nariadenia stanovuje, že do 1. mája každého roka príslušná osoba zodpovedná za lesný pozemok odstráni z lesných ciest a prírodných ciest, ktoré sa môžu použiť na hasenie požiarov, nežiaduci porast, ktorý môže sťažiť pohyb hasičských vozidiel.
- 15 Bod 417.4 nariadenia č. 238 uvádza, že do 1. mája každého roka osoba zodpovedná za lesný pozemok upraví prístupové cesty k miestam zásobovania vodou na hasenie požiarov a zachová ich v stave spôsobilom na zabezpečenie prístupu hasičských vozidiel.
- 16 Bod 418 nariadenia č. 238 stanovuje, že ak osoba zodpovedná za lesný pozemok spravuje susediace lesné pozemky s rozlohou nad 5 000 ha, vypracuje plán preventívnych opatrení na ochranu pred lesnými požiarom pre každý lesný pozemok a vykoná ho. K plánu sa pripájajú kartografické mapy uvedeného lesného pozemku.

Nariadenie č. 478

- 17 Bod 2 Ministru kabineta noteikumi Nr. 478 Dabas lieguma „Ances purvi un meži“ individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (nariadenie Rady ministrov č. 478, ktorým sa stanovujú osobitné pravidlá ochrany a využívania chránenej prírodnej oblasti „Lužné lesy Ance“, zo 16. augusta 2017 (*Latvijas Vēstnesis*, 2017, č. 164) (ďalej len „nariadenie č. 478“) stanovuje, že táto prírodná oblasť sa vytvára s cieľom zabezpečiť zachovanie krajinného celku pobrežných nížin a dún, ktorý je charakteristický pre toto územie, ako aj chrániť biotopy a osobitne chránené druhy, ktoré sú dôležité pre Lotyšsko a pre Európsku úniu.
- 18 Bod 11 tohto nariadenia stanovuje:

„V lesných oblastiach sa zakazuje:

... 11.2. Výrub suchých stromov a odstraňovanie spadnutých stromov, odumretých stromov alebo ich častí, ktorých priemer v najužšej časti je väčší než 25 cm, ak je ich celkový objem menší než 20 kubických metrov na hektár lesného porastu, s výnimkou týchto prípadov:

11.2.1. výrub a odstraňovanie nebezpečných stromov, pričom sa ponechávajú v poraste,

11.2.2. vykonávanie týchto činností v prioritných lesných biotopoch Únie: močiarne lesy (91D 0*), výmladkové lesy (9080*), pobrežné lužné a záplavové lesy (91E0*) a boreálne pralesy alebo prirodzené boreálne lesy (9010*), kde je zakázaný výrub suchých stromov a odstraňovanie spadnutých stromov, odumretých stromov alebo ich častí, ktorých priemer v najužšej časti je väčší než 25 cm, sa zakazuje. ...“
- 19 V bode 23.3.3. nariadenia sa uvádza, že od 1. februára do 31. júla sú v sezónne chránenej prírodnej oblasti zakázané lesnícke činnosti, s výnimkou opatrení na ochranu lesov a hasenie požiarov.

- 20 Chránená prírodná oblasť „Lužné lesy Ance“ má okrem toho schválený plán ochrany prírody (vzťahujúci sa na roky 2016 až 2028, ďalej len „plán ochrany“), ktorý bol schválený prostredníctvom vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra rīkojums Nr. 105 (vyhláška ministra ochrany životného prostredia a regionālneho rozvoja č. 105) z 28. apríla 2016.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 21 Dotknutá chránená prírodná oblasť je osobitným chráneným územím európskeho významu (Natura 2000), ktoré sa nachádza v katastri obce Ventspils (Lotyšsko). Táto oblasť, ktorá má rozlohu 9 822 hektárov, bola vytvorená s cieľom zabezpečiť ochranu a správu biotopov a území výskytu vzácných živočíšnych a rastlinných druhov chránených v Lotyšsku a Európskej únii, ako aj pobrežných nížin a dún charakteristických pre tento región.
- 22 V dňoch 7. a 14. januára 2021 pracovníci Regionálnej správy Úradu na ochranu životného prostredia Kurzeme vykonali inšpekciu dotknutej prírodnej oblasti a zistili, že žalobkyňa vo veci samej dala v tejto oblasti vyrúbať stromy pozdĺž prírodných ciest s dĺžkou približne 17 kilometrov.
- 23 Tento úrad na ochranu životného prostredia sa domnieval, že dotknuté opatrenie nebolo stanovené ani v pláne ochrany, ani v nariadení č. 478 a že malo byť najskôr predmetom konania o posúdení jeho vplyvov.
- 24 Rozhodnutím z 15. januára 2021 ten istý úrad uložil žalobkyni vo veci samej povinnosť znížiť negatívne vplyvy činností vykonávaných v dotknutej chránenej prírodnej oblasti a ponechať v lesných porastoch vyrúbané borovice s priemerom v najužšom mieste väčšom než 25 centimetrov, aby sa tieto borovice svojím rozkladom stali substrátom užitočným na rozvoj osobitne chránených druhov hmyzu v tejto oblasti, najmä fúzača (*Tragosoma depsarium*) a fúzača zavalitého (*Ergates faber*). Úrad na ochranu životného prostredia tiež nariadil žalobkyni vo veci samej, aby obnovila množstvo mŕtveho dreva v chránenom prioritnom biotope 9010* „Boreálne pralesy alebo prirodzené boreálne lesy“ z dôvodu, že bolo na nedostatočnej úrovni.
- 25 Žalobkyňa vo veci samej napadla toto rozhodnutie. Generálny riaditeľ Úradu na ochranu životného prostredia ho však potvrdil rozhodnutím z 22. marca 2021 (ďalej len „rozhodnutie napadnuté vo veci samej“).
- 26 Žalobkyňa vo veci samej podala žalobu o neplatnosť rozhodnutia napadnutého vo veci samej na Administratīvā rajona tiesa, Rīgas tiesu nams (Okresný správny súd pre obvod Riga, Lotyšsko), ktorý je vnútroštátnym súdom predkladajúcim návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 27 Tvrdila, že činnosti, ktoré sú jej vytýkané, vyžaduje príslušná vnútroštátna právna úprava v oblasti prevencie nebezpečenstva lesných požiarov, ktorá upravuje údržbu lesných ciest a prirodzených ciest, vrátane výrubu stromov na základe povolení, ktoré vydáva Valsts meža dienests (Štátna lesná správa, Lotyšsko), že tieto činnosti nepodliehajú postupu posudzovania podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch a že uvedené činnosti boli vykonávané v súlade s plánom ochrany a nariadením č. 478.
- 28 Žalobkyňa vo veci samej okrem toho tvrdí, že opatrenia uložené rozhodnutím napadnutým vo veci samej majú negatívny vplyv na požiarnu ochranu a hasenie požiarov v dotknutej chránenej prírodnej oblasti. Podľa vnútroštátneho súdu lesná správa dospela k rovnakému zisteniu.

- 29 Vnútroštátny súd sa domnieva, že musí určiť, či činnosti vykonávané žalobkyňou vo veci samej predstavujú činnosti podliehajúce postupu posudzovania vplyvov plánov a projektov zamýšľaných v osobitne chránených oblastiach európskeho významu (Natura 2000), ako je stanovené v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.
- 30 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd domnieva, že musí najprv posúdiť, či činnosti, o ktoré ide vo veci samej, predstavujú „plán“ alebo „projekt“ v zmysle článku 6 ods. 3 tejto smernice, keďže len „plány“ a „projekty“, ktoré môžu ovplyvniť osobitné chránené územie, musia podliehať primeranému posúdeniu ich vplyvov podľa tohto ustanovenia.
- 31 Ak sa má táto kvalifikácia použiť na dotknuté práce, vnútroštátny súd si tiež kladie otázku, či tieto práce priamo súvisia so správou dotknutej chránenej prírodnej oblasti alebo sú pre ňu nevyhnutné, pokiaľ je ich cieľom ochrana tejto chránenej prírodnej oblasti pred rizikom požiarov. Podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa totiž posudzovanie vplyvov na dotknutú lokalitu nevyžaduje v prípade plánov alebo projektov, ktoré priamo súvisia so správou tejto lokality alebo sú pre ňu nevyhnutné.
- 32 Aj v prípade, že chýba takáto súvislosť alebo nevyhnutnosť pre správu lokality, sa vnútroštátny súd pýta, či sa napriek tomu vyžaduje posúdenie vplyvov predmetných činností, hoci tieto činnosti ukladá príslušná vnútroštátna právna úprava v oblasti prevencie rizík lesných požiarov.
- 33 Za týchto podmienok Administratīvā rajona tiesa, Rīgas tiesu nams (Okresný správny súd pre obvod Riga) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
1. Vzťahuje sa pojem ‚projekt‘ v zmysle článku 1 ods. 2 písm. a) [smernice o PVŽP] na činnosti vykonávané v zalesnenej oblasti s cieľom zabezpečiť údržbu zariadení lesnej infraštruktúry na ochranu pred požiarmi v tejto oblasti v súlade s požiadavkami týkajúcimi sa ochrany pred požiarmi, ktoré sú stanovené v uplatniteľných právnych predpisoch?
 2. Ak je odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku kladná, treba vychádzať z toho, že činnosti vykonávané v zalesnenej oblasti s cieľom zabezpečiť údržbu zariadení lesnej infraštruktúry na ochranu pred požiarmi v tejto oblasti v súlade s požiadavkami týkajúcimi sa ochrany pred požiarmi, ktoré sú stanovené v uplatniteľných právnych predpisoch, predstavujú na účely článku 6 ods. 3 [smernice o biotopoch] projekt, ktorý priamo súvisí so správou lokality alebo je potrebný pre jej správu, a tak v súvislosti s takými činnosťami sa nemá uskutočniť postup posudzovania osobitne chránených území európskeho významu (Natura 2000)?
 3. Ak je odpoveď na druhú prejudiciálnu otázku záporná, vyplýva z článku 6 ods. 3 [smernice o biotopoch] povinnosť uskutočniť tiež posudzovanie uvedených plánov a projektov (činností), ktoré síce priamo nesúvisia so správou osobitne chráneného územia alebo nie sú potrebné pre jeho správu, no môžu významne ovplyvniť chránené územia európskeho významu (Natura 2000), a avšak ktoré sa vykonávajú na základe vnútroštátnych právnych predpisov s cieľom zabezpečiť plnenie požiadaviek týkajúcich sa ochrany pred lesnými požiarmi a boja proti nim?
 4. Ak je odpoveď na tretiu prejudiciálnu otázku kladná, možno v uvedenej činnosti pokračovať a dokončiť ju predtým, ako sa uskutoční postup následného posudzovania osobitne chránených území európskeho významu (Natura 2000)?

5. Ak je odpoveď na tretiu prejudiciálnu otázku kladná, sú príslušné orgány v záujme zabránenia možným významným vplyvom povinné vyžadovať nápravu škody a prijať opatrenia, ak sa počas postupu posudzovania osobitne chránených území európskeho významu (Natura 2000) neposudzoval význam týchto vplyvov?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 34 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch vykladať v tom zmysle, že pojem „projekt“ v zmysle tohto ustanovenia zahŕňa činnosti vykonávané v zalesnenej oblasti označenej ako osobitné chránené územie s cieľom zabezpečiť údržbu infraštruktúry na ochranu lesov pred požiarmi v tejto oblasti v súlade s požiadavkami stanovenými vnútroštátnou právnou úpravou v oblasti prevencie rizík lesných požiarov.
- 35 Najskôr treba pripomenúť, že toto ustanovenie uvádza, že na osobitných chránených územiach v zmysle článku 1 písm. l) smernice o biotopoch „akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému [posudzovaniu jeho vplyvov] na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality“.
- 36 V prvom rade treba uviesť, že smernica o biotopoch neobsahuje definíciu pojmu „projekt“. Naproti tomu článok 1 ods. 2 písm. a) smernice o PVŽP, na ktorý vnútroštátny súd výslovne odkazuje vo svojej otázke, obsahuje definíciu tohto pojmu, podľa ktorej „projekt“ v zmysle tejto poslednej uvedenej smernice zahŕňa výstavbu stavieb alebo iných zariadení a iné zásahy do prírody a krajiny vrátane tých, ktoré sa týkajú ťažby nerastných surovín.
- 37 Súdny dvor však rozhodol, že pojem „projekt“ v zmysle smernice o biotopoch je širší než pojem „projekt“ v zmysle smernice o PVŽP, v dôsledku čoho sa na činnosť, na ktorú sa vzťahuje smernica o PVŽP, musí o to viac vzťahovať smernica o biotopoch (rozsudok z 9. septembra 2020, Friends of the Irish Environment, C-254/19, EU:C:2020:680, bod 29 a citovaná judikatúra).
- 38 V druhom rade z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že „projekt“ v zmysle smernice o PVŽP zahŕňa realizáciu prác alebo zásahov meniacich fyzický stav dotknutej lokality (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. marca 2011, Brussels Hoofdstedelijk Gewest a i., C-275/09, EU:C:2011:154, bod 24). V prejednávanej veci činnosti, o ktoré ide vo veci samej, spočívali vo výrube stromov určených na zabezpečenie údržby prirodzených ciest, ktoré prechádzajú dotknutou chránenou prírodnou oblasťou. Preto spĺňajú vecné kritérium pojmu „projekt“ v zmysle smernice o PVŽP.
- 39 Naproti tomu žiadne právne kritérium neobmedzuje tento pojem. Preto okolnosť, že činnosti výrube stromov dotknuté vo veci samej mali byť uložené príslušnou vnútroštátnou právnou úpravou v oblasti prevencie rizík lesných požiarov, nemôže spochybniť kvalifikáciu týchto činností ako „projektu“ v zmysle smernice o PVŽP.
- 40 Z vyššie uvedeného vyplýva, že uvedené činnosti výrube predstavujú „projekt“ v zmysle smernice o PVŽP a v dôsledku toho aj „projekt“ v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

41 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „projekt“ v zmysle tohto ustanovenia zahŕňa činnosti vykonávané v zalesnenej oblasti označenej ako osobitné chránené územie s cieľom zabezpečiť údržbu infraštruktúry na ochranu lesov pred požiarmi v tejto oblasti, v súlade s požiadavkami stanovenými príslušnou vnútroštátnou právnou úpravou v oblasti prevencie rizík lesných požiarov, pokiaľ tieto činnosti menia fyzický stav dotknutej lokality.

O druhej otázke

42 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané v zalesnenej oblasti označenej ako osobitné chránené územie s cieľom zabezpečiť údržbu infraštruktúry na ochranu lesov pred požiarmi v tejto oblasti, v súlade s požiadavkami stanovenými príslušnou vnútroštátnou právnou úpravou v oblasti prevencie rizík lesných požiarov, sa majú považovať za projekt, „ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo je potrebný pre ňu“ v zmysle tohto ustanovenia, a preto nemusia byť predmetom posúdenia ich vplyvov na dotknutú lokalitu.

43 Z článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch totiž vyplýva, že ak činnosti dotknuté vo veci samej, ktoré boli vykonané v súlade s príslušnou vnútroštátnou právnou úpravou v oblasti prevencie rizík lesných požiarov, priamo súvisia so správou dotknutej lokality alebo sú pre ňu potrebné, nemuseli byť predmetom posudzovania ich vplyvov na túto lokalitu.

44 V prvom rade z článku 1 písm. l) smernice o biotopoch vyplýva, že osobitné chránené územie je vymedzené s cieľom zachovať alebo obnoviť priaznivý stav ochrany určitých prirodzených biotopov alebo druhov. Na tento účel členské štáty podľa článku 6 ods. 1 smernice o biotopoch zavedú potrebné ochranné opatrenia, ktoré v prípade potreby zahŕňajú príslušné plány riadenia, osobitne navrhnuté pre dotknuté lokality alebo začlenené do ďalších plánov rozvoja, a primerané zákonné, administratívne alebo zmluvné opatrenia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I k tejto smernici a druhov uvedených v prílohe II k tejto smernici, vyskytujúcich sa v týchto lokalitách.

45 Z vyššie uvedeného vyplýva, že ochranné opatrenia uvedené v článku 6 ods. 1 smernice o biotopoch musia byť priamo spojené so správou dotknutej lokality alebo musia byť pre ňu potrebné v zmysle článku 6 ods. 3 tejto smernice.

46 V druhom rade, ako uviedla generálna advokátka v bode 37 svojich návrhov, preventívne opatrenia na predchádzanie požiarom alebo ich hasenie môžu byť spojené so správou chránenej lokality alebo byť pre ňu potrebné. Okrem toho podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania tak plán ochrany, ako aj nariadenie č. 478 obsahujú nepriame náznaky o potrebe prijať opatrenia na predchádzanie rizikám lesných požiarov v dotknutej lokalite.

47 Napriek tomu platí, že nie všetky opatrenia, ktorých cieľom je zabezpečiť ochranu osobitne chráneného územia pred rizikami lesných požiarov, priamo súvisia so správou dotknutej lokality alebo sú pre ňu potrebné. Je ešte potrebné, aby tieto opatrenia boli nevyhnutné na zachovanie alebo obnovu chránených biotopov alebo druhov v priaznivom stave ochrany a aby boli primerané týmto cieľom, čo predpokladá, že sú prispôsobené dotknutému územiu a sú spôsobilé umožniť dosiahnutie uvedených cieľov.

- 48 Pokiaľ ide v prejednávanej veci o výrub stromov určených na udržanie prírodných ciest v chránenej oblasti, treba posúdiť, či tieto činnosti ovplyvňujú určité ciele ochrany a či prípadne riziko budúceho zásahu do lokality dotknutej požiarmi odôvodňuje uvedené činnosti vzhľadom na všetky vlastnosti tejto lokality.
- 49 Takéto posúdenie si vyžaduje primerané posúdenie vplyvov plánovaných opatrení na predchádzanie požiarom na základe článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.
- 50 Inak je to len vtedy, ak tieto opatrenia už patria medzi tie, ktoré boli prijaté na základe článku 6 ods. 1 smernice o biotopoch a ktoré z tohto dôvodu priamo súvisia so správou dotknutej lokality alebo sú pre ňu potrebné.
- 51 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa má vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané v zalesnenej oblasti označenej ako osobitné chránené územie s cieľom zabezpečiť údržbu infraštruktúry na ochranu lesov pred požiarmi v tejto oblasti, v súlade s požiadavkami stanovenými príslušnou vnútroštátnou právnou úpravou v oblasti prevencie rizík lesných požiarov, sa nemôžu len z dôvodu, že majú takýto predmet, považovať za priamo súvisiace so správou dotknutej lokality alebo potrebné pre ňu, a teda nemôžu byť z tohto dôvodu oslobodené od posudzovania ich vplyvov na túto lokalitu, okrem prípadu, ak patria medzi opatrenia na ochranu lokality, ktoré už boli prijaté podľa článku 6 ods. 1 smernice o biotopoch.

O tretej otázke

- 52 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch vykladať v tom zmysle, že ukladá povinnosť pristúpiť k posúdeniu plánov a projektov uvedených v tomto ustanovení aj vtedy, keď ich realizáciu vyžaduje príslušná vnútroštátna právna úprava v oblasti prevencie rizík lesných požiarov.
- 53 V prvom rade je dôležité pripomenúť, že akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo pre ňu nie je potrebný, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, musí podliehať primeranému posúdeniu jeho vplyvov na uvedenú lokalitu, čo je požiadavka, ktorá zahŕňa identifikáciu, posúdenie a zohľadnenie všetkých vplyvov tohto plánu alebo projektu na túto lokalitu. Takýto plán alebo projekt sa musí podrobiť takémuto posúdeniu vtedy, ak existuje pravdepodobnosť alebo riziko, že ovplyvní dotknutú lokalitu významným spôsobom, čo je podmienka, ktorú vzhľadom na zásadu obozretnosti treba považovať za splnenú, ak existenciu pravdepodobnosti alebo rizika významných nepriaznivých vplyvov na túto lokalitu nemožno vylúčiť na základe najlepších vedeckých poznatkov v danej oblasti, najmä vzhľadom na vlastnosti, ako aj osobitné podmienky životného prostredia uvedenej lokality (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. novembra 2022, AquaPri, C-278/21, EU:C:2022:864, body 49 a 50, ako aj citovanú judikatúru). Vnútroštátnemu súdu prislúcha posúdiť, či projekt, o ktorý ide vo veci samej, môže mať významný vplyv na dotknutú lokalitu, pričom, ako uviedla generálna advokátka v bode 45 svojich návrhov, príslušná vnútroštátna právna úprava v oblasti prevencie nebezpečenstva lesných požiarov nemôže zbaviť plán alebo projekt povinnosti dodržiavať požiadavky článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

- 54 Vzhľadom na už uvedené a v druhom rade treba zdôrazniť, že neexistuje rozpor medzi povinnosťou podľa vnútroštátneho práva prijať určité opatrenia určené na predchádzanie lesným požiarom a ich hasenie a povinnosťou stanovenou v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch vopred podrobiť tieto opatrenia posúdeniu ich vplyvov na dotknutú lokalitu, pokiaľ môžu mať významný vplyv na osobitne chránené územie.
- 55 Na jednej strane totiž toto posúdenie naopak umožňuje definovať spôsoby vykonávania uvedených opatrení, ktoré sú najvhodnejšie na zachovanie alebo obnovu prirodzených biotopov alebo druhov, na ktorých ochranu bolo zriadené dotknuté osobitne chránené územie, v priaznivom stave ochrany.
- 56 Na druhej strane aj v prípade, ak sa v posúdení dospeje k záveru o nepriaznivých vplyvoch plánovaných opatrení na lokalitu a neexistujú alternatívne riešenia, článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch stanovuje, že tieto opatrenia možno napriek tomu vykonať, ak to odôvodňujú naliehavé dôvody prevažujúceho verejného záujmu, pokiaľ členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že sa ochráni celková koherencia sústavy Natura 2000 [pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. apríla 2018, Komisia/Poľsko (Prales Białowieża), C-441/17, EU:C:2018:255, bod 190].
- 57 V treťom rade a v každom prípade treba pripomenúť, že Súdny dvor rozhodol, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch teda neopravňuje členský štát prijať vnútroštátne predpisy, ktoré by všeobecným spôsobom z povinnosti vykonať posudzovanie vplyvov na dotknutú lokalitu vylučovali určité plány alebo projekty [rozsudok z 22. júna 2022, Komisia/Slovensko (Ochrana hlucháňa hôrneho), C-661/20, EU:C:2022:496, bod 69 a citovaná judikatúra].
- 58 Možnosť v súlade s platnou vnútroštátnou právnou úpravou všeobecne vyňať určité činnosti z posudzovania ich vplyvov na dotknutú chránenú lokalitu by totiž mohla ohroziť integritu tejto lokality.
- 59 Navyše treba uviesť, že v prejednávanej veci zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že príslušná vnútroštátna právna úprava v oblasti prevencie rizík lesných požiarov takúto možnosť nestanovuje.
- 60 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa má vykladať v tom zmysle, že ukladá povinnosť pristúpiť k posúdeniu plánov a projektov uvedených v tomto ustanovení aj vtedy, keď ich realizáciu vyžaduje príslušná vnútroštátna právna úprava v oblasti prevencie rizík lesných požiarov.

O štvrtej otázke

- 61 Svojou štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch vykladať v tom zmysle, že činnosti určené na zabezpečenie údržby infraštruktúry na ochranu lesov pred požiarom v zalesnenej oblasti označenej ako osobitne chránené územie môžu pokračovať a skončiť ešte pred uskutočnením postupu posudzovania ich vplyvov upraveného v tomto ustanovení.
- 62 Podľa znenia druhej vety článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch „na základe výsledkov [posudzovania vplyvov] na lokalitu a podľa ustanovení odseku 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu

príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti“. Na osobitne chránenom území teda nemôže byť vykonaný žiadny plán alebo projekt predtým, ako budú posúdené jeho vplyvy na dotknutú lokalitu.

- 63 Súdny dvor opakovane potvrdil predchádzajúcu povahu konania na posúdenie vplyvov uvedeného v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch (rozsudky zo 7. septembra 2004, *Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging*, C-127/02, EU:C:2004:482, bod 34; z 11. apríla 2013, *Sweetman a i.*, C-258/11, EU:C:2013:220, bod 28, ako aj z 21. júla 2016, *Orleans a i.*, C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 43).
- 64 Ako uviedla generálna advokátka v bode 54 svojich návrhov, je navyše nevyhnutné, aby posúdenie vplyvov plánu alebo projektu predchádzalo jeho vykonaniu. Na jednej strane totiž posúdenie *a posteriori* neumožňuje vyhnúť sa nepriaznivým vplyvom na stav ochrany lokality. Na druhej strane by bolo často ťažké posúdiť rozsah týchto vplyvov bez predchádzajúceho súpisu pôvodného stavu lokality.
- 65 Smernica o biotopoch teda neumožňuje realizovať plán alebo projekt v osobitnom chránenom území, a o to viac ani pokračovať v ňom a dokončiť ho pred vykonaním primeraného posúdenia jeho vplyvov na dotknutú lokalitu.
- 66 Tento zákaz sa uplatňuje na činnosti vykonávané v zalesnenom území označenom ako osobitné chránené územie s cieľom zabezpečiť údržbu infraštruktúry na ochranu lesov pred požiarimi na tomto území, ktoré majú charakter projektu, v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, ako vyplýva z odpovede Súdneho dvora na prvú otázku.
- 67 Uvedený zákaz sa naproti tomu nevzťahuje na činnosti vykonané v rámci opatrení na ochranu lokality, prijatých na základe článku 6 ods. 1 smernice o biotopoch. Ako je totiž uvedené v bodoch 52 a 53 tohto rozsudku, tieto činnosti sa z tohto dôvodu musia považovať za priamo súvisiace so správou lokality alebo pre ňu potrebné.
- 68 Teda ak činnosti údržby infraštruktúry na ochranu lesov pred požiarimi už boli stanovené opatreniami na ochranu lokality na základe článku 6 ods. 1 smernice o biotopoch, už nemusia byť predmetom posúdenia uvedeného v článku 6 ods. 3 tejto smernice.
- 69 Ako uviedla generálna advokátka v bode 57 svojich návrhov, treba tiež vyhradiť prípad, keď súčasné alebo bezprostredné riziko vyžaduje bezodkladné vykonanie opatrení nevyhnutných na ochranu lokality. V podobnom prípade by predchádzajúce uzavretie konania na posúdenie vplyvov týchto opatrení na lokalitu nemuselo slúžiť cieľu tohto konania, teda ochrane lokality, ale naopak by hrozilo, že bude škodlivé pre toto konanie.
- 70 Tak to môže byť najmä v prípade naliehavých opatrení prijatých na ochranu pred lesnými požiarimi a ich hasenie. Vnútroštátnemu súdu prislúcha posúdiť, či vykonanie činností, o ktoré ide v spore vo veci samej, bez predchádzajúceho posúdenia ich vplyvov na dotknutú chránenú prírodnú oblasť, mohlo byť z tohto dôvodu opodstatnené.
- 71 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa má vykladať v tom zmysle, že činnosti určené na zabezpečenie údržby infraštruktúry na ochranu lesov pred požiarimi v zalesnenej oblasti označenej ako osobitne chránené územie nemôžu začať a o to viac ani pokračovať a skončiť ešte pred uskutočnením postupu posudzovania ich vplyvov upraveného v tomto ustanovení, okrem prípadov, že tieto

činnosti patria medzi opatrenia na ochranu dotknutej lokality, ktoré už boli prijaté na základe článku 6 ods. 1 tejto smernice, alebo že skutočné alebo bezprostredné riziko ohrozujúce ochranu tejto lokality vyžaduje ich okamžitú realizáciu.

O piatej otázke

- 72 Svojou piatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch vykladať v tom zmysle, že ukladá príslušným orgánom povinnosť prijať opatrenia na nápravu prípadných významných vplyvov činností vykonaných bez predchádzajúceho posúdenia uvedeného v tomto ustanovení a požadovať náhradu škody spôsobenej týmito činnosťami.
- 73 Najskôr je potrebné položiť si otázku užitočnosti piatej otázky tak, ako je formulovaná, na vyriešenie sporu vo veci samej.
- 74 Rozhodnutím, o ktoré ide vo veci samej, totiž generálny riaditeľ Úradu na ochranu životného prostredia nariadil žalobkyni vo veci samej jednak ponechať na mieste vyťaté borovice, ktorých kmeň má priemer väčší než 25 cm, a jednak obnoviť množstvo mŕtveho dreva v chránenom prioritnom biotope 9010* „Boreálne pralesy alebo prirodzené boreálne lesy“, ktoré považoval za nedostatočné.
- 75 Ako uviedla generálna advokátka v bodoch 69 a 72 svojich návrhov, cieľom prvého príkazu je zabrániť pokračovaniu činností vykonaných v rozpore s článkom 6 ods. 3 smernice o biotopoch a druhý príkaz predstavuje pripomenutie bodu 11.2. nariadenia č. 478 ukladajúceho povinnosť upustiť od odvozu mŕtveho dreva, ak je v nedostatočnom množstve.
- 76 Inými slovami, cieľom rozhodnutia napadnutého vo veci samej zrejme nie je napraviť vplyv činností vykonaných žalobkyňou vo veci samej, ani od nej vyžadovať náhradu škody spôsobenej týmito činnosťami.
- 77 Treba však pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorý spor prejednáva a ktorý musí prevziať zodpovednosť za rozhodnutie sporu, aby s prihliadnutím na osobitosti prípadu posúdil potrebu prejudiciálneho rozhodnutia na vydanie svojho rozhodnutia, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru.
- 78 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že piata otázka sa rovnako ako ostatné položené otázky týka výkladu článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, a nie je zjavné, že by nebola akokoľvek užitočná na vyriešenie sporu vo veci samej. Súdny dvor má teda právomoc odpovedať na ňu.
- 79 V prvom rade treba konštatovať, že smernica o biotopoch, najmä jej článok 6 ods. 3, neobsahuje ustanovenia týkajúce sa dôsledkov, ktoré treba vyvodiť z porušenia povinnosti predchádzajúceho posúdenia vplyvov plánu alebo projektu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. júla 2019, Inter-Environnement Wallonie a Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, bod 169).
- 80 Článok 6 ods. 2 tejto smernice ukladá členským štátom len povinnosť „podniknú[t] primerané kroky, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom [uvedenej] smernice“.

- 81 V zmysle zásady lojálnej spolupráce upravenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ sú však členské štáty povinné odstrániť nezákonné následky porušenia práva Únie (rozsudky zo 16. decembra 1960, Humblet/Belgické kráľovstvo, 6/60-IMM, EU:C:1960:48, s. 1146, a zo 7. januára 2004, Wells, C-201/02, EU:C:2004:12, bod 64). Táto povinnosť sa vzťahuje na každý orgán dotknutého členského štátu a najmä na vnútroštátne orgány, ktoré sú v rámci svojich právomocí povinné prijať všetky opatrenia potrebné na nápravu nevykonania posudzovania vplyvov plánu alebo projektu na životné prostredie [pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. novembra 2019, Komisia/Írsko (Veterná farma v Derrybriene), C-261/18, EU:C:2019:955, bod 75]. Uvedenú povinnosť majú aj podniky patriace dotknutému členskému štátu [pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. novembra 2019, Komisia/Írsko (Veterná farma v Derrybriene), C-261/18, EU:C:2019:955, bod 91].
- 82 Podľa tejto zásady je dotknutý členský štát tiež povinný nahradiť akúkoľvek škodu spôsobenú neuskutočnením posudzovania vplyvov plánu alebo projektu na životné prostredie (rozsudok zo 7. januára 2004, Wells, C-201/02, EU:C:2004:12, bod 66).
- 83 Naproti tomu zo samotnej zásady lojálnej spolupráce, ktorá sa vzťahuje len na členské štáty a ich orgány, nemôže vyplývať povinnosť jednotlivcov nahradiť škody na životnom prostredí spôsobené na osobitnom chránenom území činnosťami, ktoré vykonali, bez toho, aby boli predmetom primeraného posúdenia podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.
- 84 Keďže smernica o biotopoch neobsahuje žiadne ustanovenie týkajúce sa náhrady škody na životnom prostredí a keďže v každom prípade jednotlivcom nemožno uložiť žiadnu povinnosť len na základe tejto smernice, povinnosť nahradiť škodu takého druhu, o aký ide vo veci samej, by mohla vyplývať jedine z lotyšského práva.
- 85 Treba dodať, že v prípade, ak by takáto povinnosť bola stanovená v lotyšskom práve, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu, príslušné vnútroštátne orgány by boli povinné ju uplatniť.
- 86 V dôsledku toho článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch v spojení so zásadou lojálnej spolupráce nemôže ukladať príslušným orgánom povinnosť vyžadovať od jednotlivcov náhradu takej škody.
- 87 Toto ustanovenie preto ukladá žalobkyni vo veci samej povinnosť nahradiť škodu spôsobenú činnosťami, ktoré vykonala, bez toho, aby sa predtým pristúpilo k primeranému posúdeniu, a príslušným orgánom teda umožňuje uložiť jej povinnosť nahradiť túto škodu len za predpokladu, ktorý uvádza generálna advokátka v bode 73 svojich návrhov, že by sa mala považovať za orgán dotknutého členského štátu. Naopak, ak má postavenie jednotlivca, tieto orgány od nej nemôžu požadovať náhradu vyššie uvedených škôd jedine na základe uvedeného ustanovenia a zásady lojálnej spolupráce.
- 88 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na piatu otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch v spojení so zásadou lojálnej spolupráce sa má vykladať v tom zmysle, že ukladá dotknutému členskému štátu, a najmä jeho príslušným orgánom povinnosť prijať opatrenia na nápravu prípadných významných vplyvov činností, vykonaných bez predchádzajúceho posúdenia týchto vplyvov, uvedeného v tomto ustanovení, na životné prostredie a nahradiť škodu spôsobenú týmito činnosťami. Naproti tomu neukladá tomuto členskému štátu povinnosť požadovať od jednotlivcov náhradu takejto škody, ak im ju možno pripísať.

O trovách

- 89 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

1. Článok 6 ods. 3 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „projekt“ v zmysle tohto ustanovenia zahŕňa činnosti vykonávané v zalesnenej oblasti označenej ako osobitné chránené územie s cieľom zabezpečiť údržbu infraštruktúry na ochranu lesov pred požiarimi v tejto oblasti, v súlade s požiadavkami stanovenými príslušnou vnútroštátnou právnou úpravou v oblasti prevencie rizík lesných požiarov, pokiaľ tieto činnosti menia fyzický stav dotknutej lokality.
2. Článok 6 ods. 3 smernice 92/43 sa má vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané v zalesnenej oblasti označenej ako osobitné chránené územie s cieľom zabezpečiť údržbu infraštruktúry na ochranu lesov pred požiarimi v tejto oblasti, v súlade s požiadavkami stanovenými príslušnou vnútroštátnou právnou úpravou v oblasti prevencie rizík lesných požiarov, sa nemôžu len z dôvodu, že majú takýto predmet, považovať za priamo súvisiace so správou dotknutej lokality alebo potrebné pre ňu, a teda nemôžu byť z tohto dôvodu oslobodené od posudzovania ich vplyvov na túto lokalitu, okrem prípadu, ak patria medzi opatrenia na ochranu lokality, ktoré už boli prijaté podľa článku 6 ods. 1 tejto smernice.
3. Článok 6 ods. 3 smernice 92/43 sa má vykladať v tom zmysle, že ukladá povinnosť pristúpiť k posúdeniu plánov a projektov uvedených v tomto ustanovení aj vtedy, keď ich realizáciu vyžaduje príslušná vnútroštátna právna úprava v oblasti prevencie rizík lesných požiarov.
4. Článok 6 ods. 3 smernice 92/43 sa má vykladať v tom zmysle, že činnosti určené na zabezpečenie údržby infraštruktúry na ochranu lesov pred požiarimi v zalesnenej oblasti označenej ako osobitne chránené územie nemôžu začať a o to viac ani pokračovať a skončiť ešte pred uskutočnením postupu posudzovania ich vplyvov upraveného v tomto ustanovení, okrem prípadov, že tieto činnosti patria medzi opatrenia na ochranu dotknutej lokality, ktoré už boli prijaté na základe článku 6 ods. 1 tejto smernice, alebo že skutočné alebo bezprostredné riziko ohrozujúce ochranu tejto lokality vyžaduje ich okamžitú realizáciu.
5. Článok 6 ods. 3 smernice 92/43 v spojení so zásadou lojálnej spolupráce sa má vykladať v tom zmysle, že ukladá dotknutému členskému štátu, a najmä jeho príslušným orgánom povinnosť prijať opatrenia na nápravu prípadných významných vplyvov činností, vykonaných bez predchádzajúceho posúdenia týchto vplyvov, uvedeného v tomto ustanovení, na životné prostredie a nahradiť škodu spôsobenú týmito činnosťami. Naproti tomu neukladá tomuto členskému štátu povinnosť požadovať od jednotlivcov náhradu takejto škody, ak im ju možno pripísať.

Podpisy